

Vodnik po izobraževalni metodologiji DIVERSITY-LIVED

Ključne informacije za sodelovanje pri validaciji metodologije

Kazalo vsebine

1. Kaj je DIVERSITY-LIVED metodologija?.....	1
2. Pedagoški pristop metodologije DIVERSITY-LIVED	2
3. Kako poteka učenje po metodologiji DIVERSITY-LIVED?	3
5. Etični vidiki metodologije DIVERSITY-LIVED	5
6. Kako bo metodologija uporabljena?	6
7. Kako je metodologija nastala?	7

1. Kaj je DIVERSITY-LIVED metodologija?

Izobraževalna metodologija DIVERSITY-LIVED je bila razvita za izboljšanje usposabljanja strokovnjakov s področja zdravstva in socialnegavarstva z uporabo izkustvenega učenja in simulacij oviranosti. Njen namen je okrepiti razumevanje izkušenj oseb z različnimi oblikami oviranosti, razvijati empatijo ter podpirati bolj vključujočo, spoštljivo in na osebo osredotočeno oskrbo.

Metodologija temelji na spoznanju, da kakovostna strokovna priprava ne vključuje le pridobivanja teoretičnega znanja. Enako pomembni so razvoj odnosnih kompetenc, sposobnost refleksije, učinkovita komunikacija ter razumevanje izkušenj ljudi, ki potrebujejo podporo.

Namenjena je predvsem:

- zdravstvenim delavcem,
- strokovnim delavcem na področju socialnega varstva,
- izobraževalcem in izvajalcem usposabljanj,
- strokovnjakom, ki pri svojem delu sodelujejo z osebami z oviranostmi, starejšimi osebami ali drugimi ranljivimi skupinami,
- študentom pomagajočih poklicev (delovna terapija, socialni delavci, specialni pedagogi ipd.).

Metodologija združuje sodobna pedagoška spoznanja, izkušnje strokovnjakov, prispevke oseb z neposredno izkušnjo oviranosti in dobre prakse iz različnih evropskih držav. Njena zasnova temelji na prepričanju, da je mogoče najboljše učne izkušnje ustvariti takrat, ko se raziskovalna spoznanja povezujejo s praktičnim delom in izkušnjami ljudi, ki jih obravnavana tematika neposredno zadeva.

Namesto klasičnega podajanja informacij metodologija spodbuja aktivno učenje, kritično razmišljanje in refleksijo ter udeležence usposabljanja spodbuja k razmisleku o tem, kako lahko pridobljeno znanje uporabijo pri svojem vsakdanjem delu.

2. Pedagoški pristop metodologije DIVERSITY-LIVED

Izobraževalna metodologija DIVERSITY-LIVED temelji na prepričanju, da strokovne kompetence ne nastajajo zgolj z branjem literature ali poslušanjem predavanj. Kakovostno učenje vključuje tudi osebno izkušnjo, refleksijo in prenos naučenega v vsakodnevno delo.

V središču metodologije je povezovanje več med seboj povezanih pedagoških pristopov:

Pedagogika skrbi (Pedagogy of Care)

Pedagogika skrbi poudarja, da kakovostna oskrba temelji na spoštovanju, empatiji, odgovornosti in partnerskem odnosu z uporabnikom. Strokovnjak ne razvija le strokovnega znanja, temveč tudi sposobnost razumevanja človeka kot celote.

Odnosna pedagogika (Relational Pedagogy)

Učenje poteka skozi odnose, sodelovanje in dialog. Pomemben del učnega procesa predstavljata izmenjava izkušenj in refleksija različnih pogledov.

Izkustveno učenje (Experiential Learning)

Namesto pasivnega sprejemanja informacij metodologija spodbuja aktivno učenje skozi lastno izkušnjo. Takšen način učenja omogoča globlje razumevanje vsebine in lažji prenos pridobljenega znanja v prakso.

Simulacije oviranosti

Simulacije udeležencem omogočajo, da začasno izkusijo nekatere izzive, s katerimi se srečujejo osebe z različnimi oblikami oviranosti. Namen simulacij ni posnemanje življenja z oviranostjo, temveč spodbujanje razumevanja, razmisleka in razvoja empatije.

Strukturirana refleksija (Debriefing)

Najpomembnejši del učnega procesa poteka po zaključeni aktivnosti. Udeleženci skupaj analizirajo svojo izkušnjo, razmišljajo o občutkih, prepoznavajo izzive in povezujejo nova spoznanja s svojim poklicnim delom.

Razvoj osebnih in medosebnih kompetenc (Human Skills)

Poseben poudarek metodologije je na razvoju t. i. human skills – kompetenc, ki omogočajo boljše delo z ljudmi. Mednje sodijo empatija, učinkovita komunikacija, aktivno poslušanje, sodelovanje, etično odločanje, kritična refleksija, prilagodljivost in skrb za dobrobit vseh vključenih.

3. Kako poteka učenje po metodologiji DIVERSITY-LIVED?

Jedro metodologije predstavlja **Learning Situation Model (LSM)**, ki opisuje celoten proces učenja – od priprave udeležencev do prenosa pridobljenega znanja v vsakodnevno strokovno prakso. Model temelji na prepričanju, da se trajno učenje ne zgodi zgolj med samo aktivnostjo, temveč predvsem skozi refleksijo, oblikovanje novih spoznanj in njihovo uporabo pri delu z ljudmi.

Vsaka učna situacija je zato načrtovana kot zaporedje petih med seboj povezanih faz:

1. Priprava (Briefing)

Udeleženci se seznajajo z namenom aktivnosti, učnimi cilji, potekom dela in pravili sodelovanja. Poseben poudarek je na ustvarjanju varnega, spodbudnega in spoštljivega učnega okolja.

2. Izkušnja

Sledi simulacija oviranosti ali druga izkustvena učna aktivnost, ki udeležencem pomaga bolje razumeti različne življenske izkušnje in spodbuja aktivno učenje.

3. Strukturirana refleksija (Debriefing)

Po zaključeni aktivnosti udeleženci skupaj analizirajo svojo izkušnjo, izmenjajo opažanja in občutke ter razpravljajo o pomenu pridobljenih izkušenj v povezavi s strokovno prakso.

4. Nova spoznanja

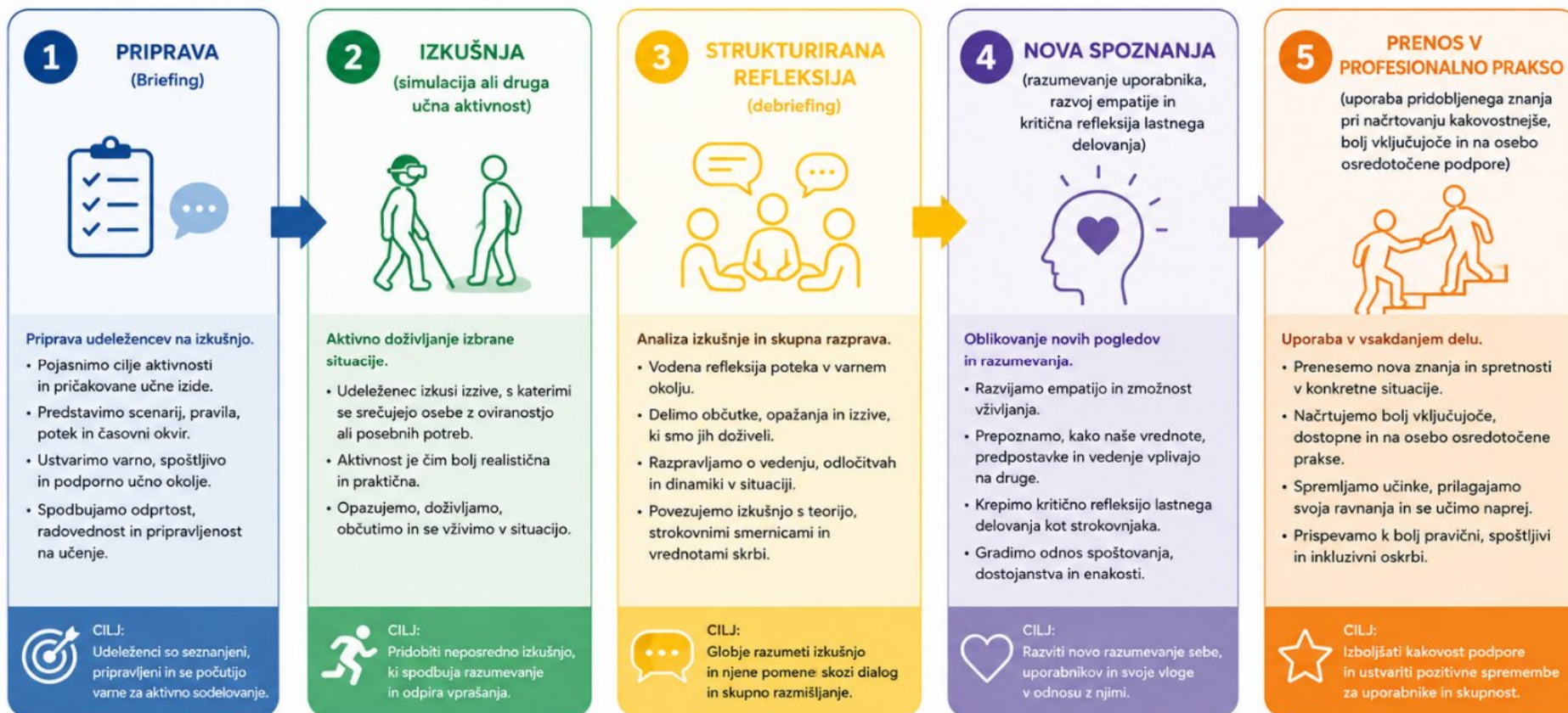
Na podlagi refleksije udeleženci razvijajo globlje razumevanje uporabnikov, krepijo empatijo, kritično presojo lastno delovanje ter oblikujejo nove poglede na kakovostno in vključujočo podporo.

5. Prenos v profesionalno prakso

Končni cilj metodologije je prenos pridobljenega znanja, spretnosti in novih spoznanj v vsakodnevno delo. Udeleženci razmišljajo, kako lahko pridobljene izkušnje uporabijo pri načrtovanju kakovostnejše, bolj vključujoče in na osebo osredotočene oskrbe oziroma podpore.

UČNI CIKEL DIVERSITY-LIVED

Od izkušnje do vedenja: učimo se z glavo, srcem in dejanji.

Slika 1 prikazuje učni cikel metodologije DIVERSITY-LIVED in ključne značilnosti posameznih faz.

5. Etični vidiki metodologije DIVERSITY-LIVED

Uporaba simulacij in izkustvenega učenja lahko pomembno prispeva k razvoju strokovnih kompetenc, vendar le, če se izvaja odgovorno in ob upoštevanju etičnih načel. Metodologija DIVERSITY-LIVED zato etičnim vidikom namenja posebno pozornost ter poudarja, da simulacije simulacije same po sebi niso preslikavanje realnosti življenjskih izkušenj, temveč sredstvo za učenje, razumevanje in razvoj empatije.

Priročnik izpostavlja več ključnih načel za etično izvajanje učnih aktivnosti:

Psihološka varnost udeležencev

Vsaka učna aktivnost mora potekati v varnem, spoštljivem in vključujočem okolju, kjer se udeleženci počutijo dovolj varno za sodelovanje, izražanje svojih občutkov in razmislek o lastnih izkušnjah.

Prostovoljno sodelovanje

Sodelovanje v simulacijah temelji na prostovoljni odločitvi posameznika. Udeleženci morajo biti pred začetkom aktivnosti seznanjeni z njenim namenom, potekom in pričakovanji ter imeti možnost, da sodelovanje kadarkoli odklonijo ali prekinejo.

Spoštovanje dostojanstva oseb z oviranostmi

Metodologija poudarja, da simulacije ne smejo utrjevati stereotipov ali poenostavljenih predstav o življenju z oviranostjo. Njihov namen ni prikazati, »kako je biti oseba z oviranostjo«, temveč spodbuditi razumevanje določenih izzivov ter razmislek o pomenu arhitekturne in informacijske dostopnosti okolja, prilagojene komunikacije z osebami z različnimi oviranostmi ter njihovega polnopravnega vključevanja v družbeno življenje in delovne procese.

Pomen strukturirane refleksije

Največji učinek simulacij se doseže skozi vodeno refleksijo (debriefing), v kateri udeleženci analizirajo svojo izkušnjo, razmišljajo o lastnih odzivih ter jo povezujejo z vsakodnevno strokovno prakso. Brez refleksije simulacija sama po sebi ne zagotavlja kakovostnega učnega procesa.

Sodelovanje oseb z neposredno izkušnjo (lived experience)

Pomemben del razvoja metodologije predstavlja vključevanje oseb z neposredno izkušnjo. Njihovi pogledi, izkušnje in povratne informacije pomembno prispevajo k temu, da so učna gradiva strokovno utemeljena, etična ter prilagojena dejanskim potrebam uporabnikov.

6. Kako bo metodologija uporabljena?

Metodologija DIVERSITY-LIVED je zasnovana tako, da jo je mogoče prilagoditi različnim izobraževalnim in strokovnim okoljem. Namenjena je uporabi v formalnem izobraževanju, strokovnem usposabljanju in programih vseživljenjskega učenja. Njeni moduli se hkrati enostavno prilagodijo potrebam posameznih organizacij in ciljnih skupin v različnih kulturnih okoljih. To omogoča njeno uporabo tudi zunaj partnerskih organizacij projekta ter spodbuja širši prenos znanja in dobrih praks po Evropi.

Njena modularna zasnova omogoča uporabo posameznih učnih aktivnosti ali celotnega programa usposabljanja v različnih kontekstih, na primer:

- na univerzah in drugih visokošolskih ustanovah,
- v programih strokovnega izobraževanja in usposabljanja,
- v zdravstvenih ustanovah,
- v organizacijah s področja socialnega varstva,
- pri usposabljanju zaposlenih,
- v programih vseživljenjskega učenja.

7. Kako je metodologija nastala?

Metodologija DIVERSITY-LIVED ni nastala zgolj na podlagi pregleda literature ali strokovnih priporočil. Njena zasnova temelji na povezovanju različnih virov znanja in izkušenj, saj projekt izhaja iz prepričanja, da je mogoče kakovostna izobraževalna gradiva razviti le s sodelovanjem ključnih deležnikov.

Pri njenem razvoju se povezujejo:

- raziskovalna spoznanja s področja izobraževanja, zdravstva, socialnega varstva in vključevanja oseb z oviranostmi,
- izkušnje in mnenja strokovnjakov, ki delujejo na področju zdravstva, socialnega varstva, izobraževanja in podpore osebam z oviranostmi,
- prispevki oseb z neposredno izkušnjo, ki s svojimi pogledi pomagajo zagotavljati, da metodologija odraža dejanske potrebe uporabnikov.

Razvoj metodologije poteka postopno. Prva različica priročnika predstavlja izhodišče za nadaljnjo razpravo, preverjanje in izboljšave. V naslednjih fazah projekta bodo organizirane fokusne skupine, strokovni pregledi ter pilotna testiranja, katerih namen bo preveriti razumljivost, uporabnost in prenosljivost metodologije v različnih izobraževalnih in strokovnih okoljih.

Prav zato vas vabimo k sodelovanju. Vaše mnenje bo pomembno prispevalo k izboljšanju metodologije in pripravi končne različice DIVERSITY-LIVED Educational Methodology Manual. Z vašimi predlogi, opaznanji in izkušnjami boste pomagali oblikovati izobraževalna gradiva, ki bodo uporabna, strokovno utemeljena in prilagojena potrebam ljudi, katerim so namenjena.